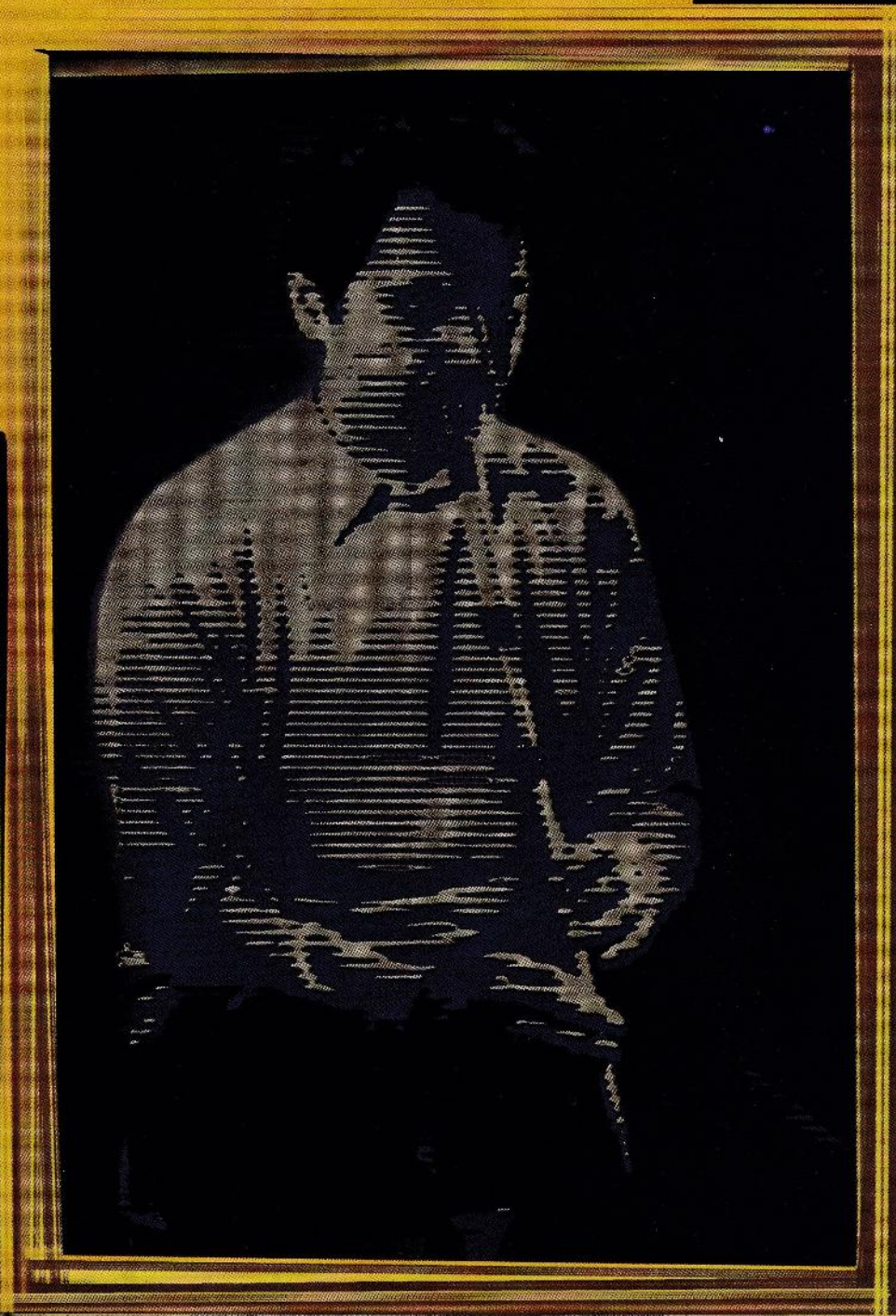

نئے نواز

New Nawaz

۲

فی نواز (۲)

آموزش گام بہ گام فی

فریرز حمیدی

سرشناسه	: حمیدی- قریبرز
عنوان و نام پدید آور	: نی نواز ۲: آموزش گام به گام نی / قریبرز حمیدی
مشخصات نشر	: تهران: موسیقی عارف، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: : ۲۳ x ۲۹ س م.
شابم	: 979-0-802627-75-8
وضعیت فهرست نویسی	: قیبا
عنوان دیگر	: آموزش گام به گام نی.
موضوع	: نی - آموزش
موضوع	: Nay – Instruction and study
موضوع	: موسیقی برای نی - پارتیسیون
موضوع	: Nay music – Scores and parts
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۸ ن ۸ ح ۸ / MT۳۵۸
رده بندی دیوبی	: ۷۸۹/۸۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۰۸۴۱۶

انتشارات موسیقی عارف

arefmusicshop	arefmusic.sn	www.aref.ir
تهران، خیابان جمهوری، نرسیده به میدان بهارستان، کوچه محمودی، پلاک ۳، طبقه اول		
تلفن همراه: ۰۹۰۳۱۳۴۹۵۵۵	فکس: ۳۳۹۱۴۳۱۴	تلفن: ۳۳۹۷۶۴۳۰-۳۱

نام کتاب: نی نواز ۲

گردآورنده و تنظیم: محمودرضا(قریبرز) حمیدی

صفحه آرای: سارا فتحی

نت نویس رایانه‌ای: سارا فتحی

طراح جلد: گلناز هامی زاد

عکاس: محمد ضریح الحسینی

نوبت چاپ: چاپ اول

سال انتشار: ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

به نام آفریننده هنر

قبل از هر سخن از تمام همکاران و علاقه مندان عزیزی که در فاصله چاپ کتاب «نی نواز ۱» تاکنون مرا تشویق و یاری نموده اند و با پیگیری و توجه به ادامه چاپ این مجموعه بنده را شرمند خود کردند؛ کمال قدردانی و تشکر را دارم.

این وقفه که البته به علت مشکلات متفاوت بازار موسیقی و مسائل شخصی بنده پیش آمده است، قابل توجیه نیست و بنده از دوستان عذرخواه هستم و امید دارم این مجموعه تا چاپ «نی نواز ۱۰» بی وقفه پیش رود.

مجموعه نی نواز با استانداردهای جهانی در زمینه آموزش ساز برای اولین بار بطور واقعی کاملاً پله پله پیش رفته است، در کتاب «نی نواز ۱» تنها به آموزش صدای بم و استفاده از ۴ فیگور میزانهای ساده پرداخته شده است و حال اینکه کتاب «نی نواز ۲» به ادامه مبحث "صدای بم"، "بم کلارینتی (نرم)" و البته صدای دوم نی یعنی "اوج" پرداخته و در کتاب «نی نواز ۳» از صدای "غیث" و ورود به میزانهای ترکیبی سخن به میان آمده است.

در این مجموعه، از جایگاه تنها در اکتاوهای اصلی خود بدون کمک از اعداد استفاده شده تا از این بابت به استانداردهای جهانی نزدیکتر شویم؛ متأسفانه هنرجویان و حتی بیشتر نوازندگان حرفه ای این ساز به دلیل استفاده از اعداد (۱، ۲، ۳، ۴) روی جمله بندی تنها به جای محل اصلی قرار گرفتن تنها روی خطوط حامل کمتر به جاهای اصلی نتهای ساز نی آشنا هستند.

در پایان از تمام عزیزانی که مرا در چاپ این کتاب همراهی نمودند از جمله برادر عزیزم فرید حمیدی قدردانی می کنم و همچنین از تمام زحمات شاگرد هنرمند عزیزم سارا فتحی که در تمام زمینه ها از جمله صفحه آرایی و نت نویسی کتاب مرا یاری دادند، کمال تشکر را دارم.

هنرجویان و نوازندگان عزیز می توانند برای دریافت فیلم های آموزشی دروس به سایت امداد موسیقی مراجعه نمایند:

مختصری درباره ساز نی (هفت بند)

نی ایرانی^۱ گیاهی طبیعی است که معمولاً در نيزار می‌روید و می‌توان آن را در بیشتر نقاط دنیا یافت. ساز نی دارای شش گره و هفت بند می‌باشد و به همین دلیل آن را "نی هفت بند" می‌نامند. در کشورهای عربی، ترکیه، چین و دیگر نقاط جهان نیز ساز نی در اشکال گوناگون و البته با شیوه‌های متفاوت در نحوه نواختن موجود است. نواختن این ساز با استفاده از دندان‌های پیشین و شیوه‌ی خاص دمیدن در آن و تولید صداهای کاملاً منحصر به فرد سبب شده است که این ساز جایگاه ویژه‌ای در بین رنگ‌های صدایی این ساز با سازهای مشابه خود در دنیا پیدا کند.

در بخش اکوستیک سازها در دانشگاه پاریس تحقیقات جالبی درباره‌ی انواع سازهای بادی از جمله نی و نی ایرانی صورت گرفته است که در شناخت فیزیکی-اکوستیکی این ساز اهمیت چشمگیری دارد. نی ایرانی با نحوه‌ی تولید صدا در داخل دهان در بین سازهای هم خانواده‌ی خود دارای غنی‌ترین صوت است و تعداد هارمونی‌های آن در حد ساز آبوا^۲ است.

در دسته بندی سازها، نی، ساز بادی - کششی از خانواده‌ی فلوت می‌باشد. به دلیل اینکه ساز نی گیاهی طبیعی است، محاسبات سوراخ‌ها و تنظیمات آن بر پایه‌ی نکات تجربی می‌باشد که این موضوع در مورد سازهای هندسی‌تر با ساخت کارخانه‌ای مانند کلارینت، فلوت کلید دار و غیره کاملاً متفاوت است. نی در اندازه‌های مختلف قابل استفاده است از این رو جز سازهای انتقالی محسوب می‌شود؛ یعنی با تغییر در اندازه‌های نی می‌توان تنالیتیه‌ی گام را در نواختن تغییر داد. نی دیپازون حدود ۵۸ سانتی متر است.

وسعت صدایی نی دیپازون:

۱. از لحاظ نواختن دو نوع نی در ایران وجود دارد: الف) نی محلی که با دمیدن از کنار لب به صدا در می‌آید (این نوع نی نیز

در اندازه‌های مختلف وجود دارد؛ ب) نی ملی ایران که ساز مورد نظر این کتاب است.

۲. عمومی، حسین؛ کتاب ماهور (جلد سوم)، تهران، ماهور، صفحه ۱۱۰.

وسعت صدای نی در صدای "بم" و "بم کلارینتی (نرم)":

وسعت صدای نی در صدای "اوج":

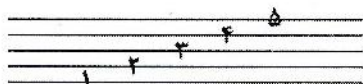
نحوه به صدا درآوردن رجیستری اوج :

در کتاب « نی نواز ۱ » به طور مفصل در مورد نحوه به صدا درآوردن صدای بم همراه با تصاویر و توضیحات صحبت شد. عزیزان و علاقمندانی که برای اولین بار با این کتاب آشنا می‌شوند می‌توانند با مراجعه به کتاب اول، این روش آموزش را بررسی کنند.

در مورد صدای دوم یعنی اوج کفیفست زاویه نی با بدن از حالت "۴۵ درجه" کمتر شود و تا حدود "۳۰ درجه" برسد؛ ولی در ادامه شما با نزدیکتر کردن زبان به سر نی می‌توانید از محل صدادهی، این زاویه را در دهان کم کنید. پس ما به هیچ وجه تغییری در حرکت و جابجایی زبان در مناطق دیگر دهان ایجاد نمی‌کنیم و شاید این مهمترین دلیل توانایی شما عزیزان در امر نواختن قطعات سریع همراه با تغییرات اوکتاوندی‌های نی از جمله اجرای آرپژها می‌باشد که به صورت گام به گام حتما فرامی‌گیرید.

تئوری موسیقی:

نت، زبان موسیقی می‌باشد که دارای قواعد مخصوص به خود است. از آنجا که هر زبان دارای الفبا، نگارش و علائم خاصی می‌باشد زبان موسیقی نیز از تمام ویژگی‌های یک زبان کامل برخوردار است. خط موسیقی به صورت دسته‌های پنج تایی است که به آن‌ها "پنج خط حامل" می‌گویند. این خطوط از پایین به بالا شمارش می‌شوند.

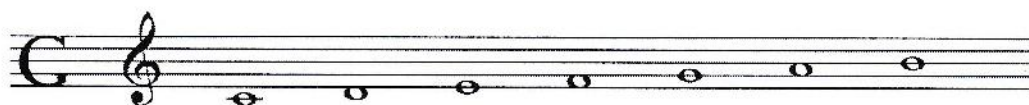

اسامی نت‌ها در موسیقی:

سیستم هجایی	سی	لا	سل	فا	می	ر	دو
سیستم الفبایی	B	A	G	F	E	D	C

در کشور ما بیشتر از سیستم هجایی استفاده می‌شود؛ ولی هنرجو باید اسامی نت‌ها را به صورت حروفی نیز یاد بگیرد.

کلید سل (C): این علامت که تغییر یافته‌ی G (sol) است، کمک می‌کند که هفت نت موسیقی به صورت رو به رو قابل خواندن شوند.

این نت‌ها به صورت تکرار اسامی با تغییر در محل نت‌ها بر روی خطوط حامل ادامه پیدا می‌کنند. بعدها به یادگیری و آشنایی با کلیدها و نت‌های دیگر می‌پردازیم.

علائم: علائم زیادی در زبان موسیقی وجود دارند که به تدریج همگام با درس‌ها به هنرجو آموزش داده می‌شوند.

دولاخت (C): مانند نقطه در زبان فارسی یا انگلیسی نشان دهنده‌ی پایان جمله یا درس می‌باشد.

زمان در موسیقی : رکن اصلی و پایه زبان موسیقی زمان است، ارزش یک نت پس از به صدا درآمدن به زمان آن بستگی دارد که طبق تقسیم بندی قراردادی به اسامی گرد (o)، سفید (ل)، سیاه (ل)، چنگ (ل)، دولاچنگ (ل) و غیره تقسیم شده‌اند.

رعایت زمان: به کمک مترونم، شمارش و ضرب پا می‌توان نت‌ها را روی ضرب آهنگ اجرا نمود که توضیح کامل‌تر آن در بین درس‌ها داده شده است. به طور کلی نسبت زمان نت‌ها، به نت گرد محاسبه می‌شود؛ که عبارتند از:

واحد	$\frac{1}{8}$	چنگ		واحد	۱	گرد	
واحد	$\frac{1}{16}$	دولاچنگ		واحد	$\frac{1}{2}$	سفید	
واحد	$\frac{1}{32}$	سه لاچنگ		واحد	$\frac{1}{4}$	سیاه	

در این مجموعه از $\frac{4}{4}$ ، $\frac{3}{4}$ ، $\frac{2}{4}$ استفاده شده که جز میزان‌های ساده محسوب می‌شوند.

در این میزان‌ها:

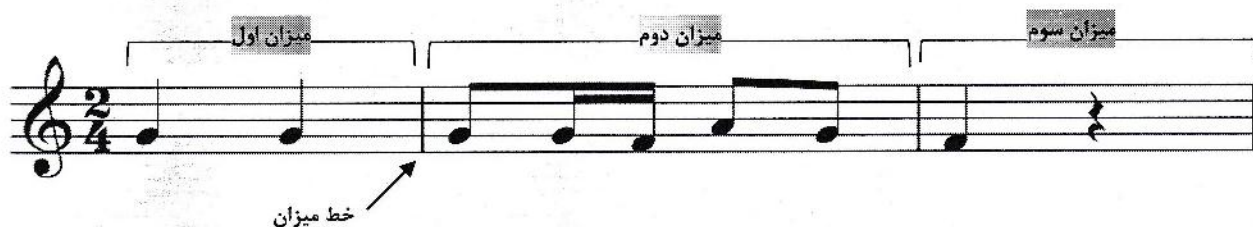
ضرب	۴	گرد	
ضرب	۲	سفید	
ضرب	۱	سیاه	
ضرب	$\frac{1}{2}$	چنگ	
ضرب	$\frac{1}{4}$	دولاچنگ	
ضرب	$\frac{1}{8}$	سه لاچنگ	

در آیین نگارش نت، دو عدد در یک ضرب به این صورت نمایش داده می‌شود: .

سکوت‌ها: در موسیقی سکوت یعنی به مقدار معینی که شکل مشخصی هم دارد صدای ساز شنیده نشود ولی به مقدار لازم زمان را رعایت کنیم.

نت‌ها و سکوت‌ها در میزان‌های ساده با تقسیمات مساوی و صورت کسر میزان مرزبندی می‌شوند که به خطوط عمودی تقسیم‌کننده، خط میزان و به فاصله‌ی هر دو خط عمود یک میزان می‌گویند.

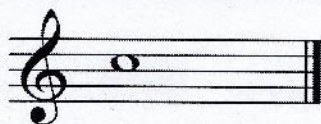

اگر چه مطالب فوق در کتاب «نی نواز ۱» عنوان شده است؛ ولیکن لازم دیده شد در این کتاب نیز به جهت یادآوری بازگو گردد.

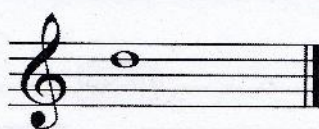
بعضی از مطالب مانند ریتم‌ها، کلید سل و غیره نیاز به توضیحات بیشتری دارد که با ادامه‌ی تئوری موسیقی در درس‌ها و مجموعه‌های آینده به همراه ریتم‌شناسی، هماهنگ با پیشرفت هنرجو تدریس خواهد شد.

اسامی نت‌ها بر روی ساز نی در صدای اوج:

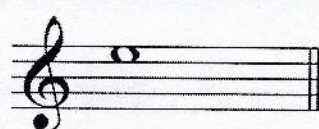
برجستگی انگشتان باید روی سوراخ‌ها را بپوشاند و فاصله انگشتان تا سوراخ‌ها هنگام برداشتن حداقل باشد (کمتر از دوسانتی متر). رعایت این مورد در آینده به سرعت عمل نوازنده برای اجرای نت‌های سریع کمک می‌کند.

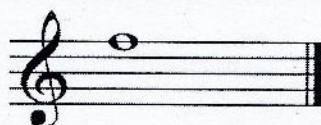
دو

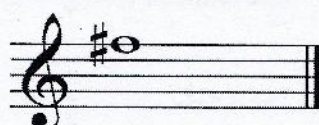
ر

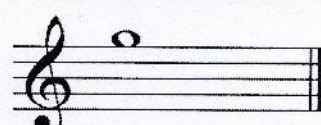
می

فا

فادیز

سل

Ney Navaz

نواز

2

Learnning
Step by Step
Ney Equipment

Fariborz Hamidi

